

FALTA PORTADA

I en voleu de créixer,
brots, fulles i branques!
I el vell anava cantant:

Fava, faveta,
tant boniqueta,
fes enfilada
traient brotada.

I la favera anava pu-
jant hermosa, plena de
brots i branques, dreta
com un ciri, més alta
que'ls blats, més que ls
arbres, més que'ls nu-
vols. I tant, tant cres-
qué, que va arribar
al cel.

Aleshores el bon vell
s'enfilà favera amunt, i
de brot en brot, de bran-
ca en branca, va arribar
al Paradís.

Quan hi va ser va

trucar a la porta.

Sant Pere obre.

— Què voleu? — li
diu.

— Una caritat, per
amor de Déu! La
meva muller i els
meus pobres fills se
moren de fam.

— Tu, Joan, — va
cridar Sant Pere;
— aquí hi ha un po-
bre que demana ca-
ritat. Aquí al cel no
s'hi beu ni s'hi men-
ja. Què podriem do-
nar-li?

— Té, — respongué
Sant Joan; — aquí
tenim encara les esto-
valles que van ser-
vir per la cena: dó-
na'ls-hi.

Sant Pere les pren i sen va cap a l'home.

— Aquí tens unes estovalles. Quan tinguis fam no més has de dir: «Estovalles, exteneu-vos», i hi trobaras menjar en abundor. Després, quan ja estiguis satisfet, diras: «Estovalles, plegueu-vos». I les estovalles se plegaran.

II

El bon vell pren les estovalles i diu tres cops de carrera:

Fava, faveta,
tant boniqueta,
tos brots plegant,
vés-te abaixant.

I la favera, ajupint-se, deixà a terra, en mig d'un prat, cansat i mort de fam, el seu amo. Aquest s'assegué, posà les estovalles a terra i digué tot seguit: «Estovalles, exteneu-vos».

Se desplegaren aquestes i als ulls del vell se presentà un esmorzar en tota regla: sopa, rostit, peix, perdius, llebres, dolços, vins, pa d'ou, confitura... Allò era un dinar de bodes.

El bon home va atipar-se a pleret, donà gracies a Déu pel do rebut, i després, content i amb el ventre ple, s'alçà tot dient-se a si mateix:

— Ara sí que'm ric del mal temps! Ni els meus fills ni la meva dòna s'han de morir de fam.

Mentre deia això va sentir tocar a missa.

— Té, — va dir; — la campana sona'l primer toc. Caldrà anar-hi.

Plegà les estovalles i, camina que caminaras, cap al poble va dirigir-se.

El bon home va atipar-se a pleret...

Quan hi era aprop va venir-li un pensament.

—Aquestes estovalles m'embarraçaran. ¿Què pensarà la gent si'm veu entrar a l'iglesia amb les estovalles sota l'aixella? Hauré de deixar-les en alguna banda.

III

Entra a l'hostal i diu:

— Hostaler: guardeu-me aquestes estovalles que vaig a

missa. Ja les vindré a buscar en sortint. Ei! No ·ls digueu : «Estovalles, exteneu-vos».

— Fugiu d'aquí! — va respondre l'hostaler. — Que us penseu que soc boig? Aneu. Quan eixireu de missa veniu-les a buscar. Ja us les guardarem.

Però tot just el pobre vell havia girat l'esquena, que ja l'hostalera, fonent-se de curiositat, agafà allò que tenia per guardar i digué: «Estovalles, exteneu-vos».

Desseguida van desplegar-se i aparegué una abundor agradable de viandes, si bona l'una, més l'altra, que deien : «Menjeu-me».

— Ja som rics! — exclamà l'hostaler abraçant la seva dòna. — Aquestes estovalles deuen ser embruixades. Les amagarem i quan les vinga a buscar n'hi donarem unes altres. No·u coneixerà pas.

Tal dit, tal fet.

Acabada la missa, el bon home tornà a l'hostal a buscar les estovalles.

Van donar-n'hi unes altres, que va pendre sense sospitar re de mal.

IV

Un quart abans d'arribar a casa seva ja ·s posà a cridar :

— Vaja, petits! Vaja, que ja podreu treure ·l ventre de pena! Ja tenim pa! Ja no ·ns faltará vi! Ara sí que Déu no ·ns deixarà sense ajuda!

I el bon vell posà les estovalles damunt la taula.

La dòna i les criatures obrien uns ulls com unes òlives.

— «Exteneu-vos, estovalles».

Les estovalles no ·s movien.

— «Exteneu-vos, estovalles».

Cah! Cah! Per més que l'home s'escarraçava, les estovalles no feien acte de vida.

— Malvat! Mal cor! — va posar-se a cridar la dòna, rabiosa. — Enganyar la teva muller i els teus fills! Burlar-te de la seva miseria! Déu te pot castigar.

L'home's quedà amb un pam de boca oberta.

Per sort, encara tenia la favera que verdejava.

Fava, faveta,
tant boniqueta,
fes enfilada
traient brotada.

I novament la favera començà a créixer.

Fava, faveta,
tant boniqueta,
fes enfilada
traient brotada.

I la favera creixia i arribà a ser més alta que'ls blats, més que'ls arbres, més que'ls nuvols.

Fava, faveta,
tant boniqueta,
fes enfilada
traient brotada.

I va arribar al cel.

El bon vell s'enfilà favera amunt, i de brot en brot, de branca en branca, arribà al Paradís.

V

Pam! pam! a la porta.

Sant Pere obra.

— Ah! Ets tu? Vols alguna altra cosa?

— Una caritat per amor de Déu! La meva muller i els meus pobres fills se moren de fam.

— Ei, tu, Joan! — cridà Sant Pere. — Es aquell pobre home. S'ha deixat pendre les estovalles. Què li donem ara?

— No més hi ha l'ase de Sant Josep, — va respondre Sant Joan. — Si li donessim?

Sant Pere l'agafa i diu a l'home:

— Vet-aquí un ase, l'ase *Fes pessetes*. No més has de dir-li *fes pessetes* i te'n farà tantes com vulguis.

El bon home agafa l'ase per les potes, com un bè mort, sel tira a les espatlles i diu tres vegades de carrera:

Fava, faveta,
tant boniqueta,
tos brots plegant,
vés-te abaixant.

I a poc a poc baixa la favera. Ell se fonia de ser a terra per provar la virtut de l'ase. Hi arriba, el deixa a terra, li fa festes, se li planta al costat per veure'l miracle i diu: «Ase, bon ase, fes pessetes».

L'ase aixeca la cua i... en voleu de monedes noves, d'or i plata, que, trincant i rodolant, anaven apilotant-se!

— Prou, prou! — digué l'home.

I, com tocaven a missa, n'arreglegà no més que unes quantes per no anar massa carregat, i cap al poble falta gent.

VI

Entrà al mateix hostal del primer cop.

— Bon dia, hostaler. ¿Voldrieu tenir-me l'ase a l'estable fins que tornaré?

— I per què no?

— Ei! No li digueu: «Ase, fes pessetes».

— Fugiu d'aquí! — va respondre l'hostaler. — No li direm re: no'n passeu ansia.

Però tantost el vell hagué tombat les espatlles, l'hostaler diu a l'hostalera:

— Aquest home es el de les estovalles. M'hi jugaria'l coll que'l seu ase deu ser un ase bruixot.

Els hostalers, cuita-corrents, a grapats les cullien de terra.

I tot seguit diu a l'ase: «Ase, fes pessetes».

I una pluja de monedes flamantes d'or i plata cauen a l'estable. Els hostalers, cuita-corrents, a grapats les cullen de terra. Després amaguen l'ase, i quan l'home, eixint de missa, el va a buscar, n'hi donen un altre.

L'home de la favera pren l'ase i, content com unes pasqües, tras, tras, sen va cap a casa seva.

Un quart abans d'arribar-hi ja s'posa a cridar:

— Vaja, petits! Vaja, muller! Ja podem cantar victòria! Aquesta vegada es or i plata i l'que us duc.

La dòna i els fills corren cap a l'ase.

— Poseu-vos aquí darrera i veureu de sota la cua quina pluja d'or i d'argent!

Quan tots van ser-hi, llavors digué: — «Ase, fes pessetes».

I aquest cop no era plata ni or lo que va caure.

— Malvat! Mal cor! — va posar-se a cridar la dòna, rabiosa. — Enganyar la teva muller i els teus fills! Burlar-te de la seva miseria! Déu te pot castigar!

VII

El pobre home se n'entorna cap a la favera i, com tenia per costum, tres cops seguits li canta:

Fava, faveta,
tant boniqueta,
traient brotada,
fes enfilada.

I la favera cresqué segons acostumava fer-ho, i el pobre home novament trucà a les portes del cel.

Pam! pam!

Sant Pere obre.

— Encara tornes? Ja'm comences a carregar. Què vols més?

— Una caritat per amor de Déu!

— Ei, Joan! — va cridar Sant Pere. — Es aquell. S'ha deixat robar l'ase. Què li donem, ara?

— Dóna-li la porra de Sant Cristofol, que es darrera la porta.

I Sant Pere digué:

— Té, ximplet! Vet-aquí una porra. Si algú't fa mal, diga-li no més: «Porra, porreja» i deixa-la estar.

— Tantes mercès, — respongué l vell.

I dient a la favera

Fava, faveta,
tant boniqueta,
tos brots plegant,
vés-te abaixant,

va baixar prop del poble de l'hostaler.

— Bon dia, hostaler. Mentre vaig a vespres vos deixaré aquesta porra perquè me la guardeu. Ei! No li digueu: «Porra, porreja».

— No tingueu por.

Després, quan fou fòra, digué l'hostaler a la seva dòna:

— Aqueix cap de carbassa no escarmentarà mai. Es aquell de les *estovalles* i de l'ase. Estic cert que aquesta porra té una virtut o altra. Provem-ho: «Porra, porreja».

La porra s'adreçà i patatim! patatam! sobre les esquesnes dels hostalers hi féu tota llei de tocs i balls: als pobres no'ls quedava ni forces per fugir.

— Per caritat, feu parar la barra!

Arribà l'home i veié aquell ball de bastons.

Els hostalers se li agenollaren als peus.

— Per caritat, feu parar la barra.

— Ah, sí? Torneu-me les estovalles i l'ase.

I ase i estovalles li foren tornades, essent de llavors ençà l'home més feliç del món.

LA CARABACETA DEL POBRE

I

ANAVA un pobre per una polsosa carretera, molt cansat i sedegós, i a tothom que veia li demanava almoïna.

A la carretera hi havia un hostal, i el pobre va entrar-hi i demanà un troç de pa a l'hostaler.

I l'hostaler va respondre-li:

— Això rai! Paga-me'l, que te'l daré, que a mi de franc no me'l donen pas.

El pobre no tenia cap diner, i en paga va donar-li una carabaceta de bon vi que aquell mateix dia li havien dat en un mas.

Quan hagué menjat el troç de pa sortí de l'hostal i, caminant caminant, va desaparèixer.

Ja era negra nit.

II

Quan ell va ser fòra, l'hostaler volgué tastar el vi del pobre, i veus-aquí que, quan anava a provar-lo, la carabaceta li caigué de les mans, i tot el vi va escampar-se per terra. Però la maravella va esser que, arreu ont tocava aquell vi, sortien unes taques grosses com la mà, que a la vista semblaven de sang i que feien molta fetor.

Com més les rentava, més creixien aquelles taques i més mala fetor llençaven. I aqueixa arribà a ser tanta i tant grosses se feren les taques, que tothom començà a tenir por i escrupol d'aquell hostal i vingué que ningú hi va anar. Aleshores l'hostaler va tenir de plegar l'hostal i demanar caritat, perquè havia quedat pobre, molt pobre.

I com que quan demanava almoina als hostals, molts li feien males respostes, llavors conegué quant malament s'havia conduït amb aquell pobre exigint-li'l vi en pac d'un troç de pa, i de tot cor va penedir-sen. I en feu penitència. Quan fou ben penedit, veus-aquí que trobà pel camí un altre pobre, que s'aplegà de companyó amb ell. I com mentre caminaven vingués que's posessin a enraonar, l'hostaler preguntà al pobre arribat de poc:

— Digueu, bon home: per què en el cel hi ha solament un sol per tantes estrelles?

I aquell li respongué:

— Perquè no hi ha més que un Déu.

— I per quina raó llueix més que'ls demés astres?

— Per ensenyar el camí del bé als que caminen extraviats.

Corprès d'aquestes respostes, l'hostaler li tornà a fer preguntes i li digué:

— Expliqueu-me, bon home: com se fa per conèixer quina es la via bona?

— Caminant sempre amb la mà al cor, mai sortireu del bon camí, — va respondre-li 'l seu company.

L'hostaler i el pobre van donar-se una franca encaixada i cada ú féu el seu fet.

Al cap de molts dies l'hostaler, que sempre caminava duent la mà al cor, veié al lluny del lluny un hostal i hi adreçà ls seus passos.

Quan fou a la porta va demanar almoina, i llavors l'amo de l'hostal va donar-li aculliment, bon sopar i bon llit.

A l'endemà, quan va llevar-se, veié prop del capsal del llit, i penjant d'un clau, la carabaceta d'aquell pobre al qual no havia volgut fer almoina debades. I quedà tot sorprès i meravellat de trobar-se a l'hostal que havia estat i que era seu, com així li assegurà la seva dòna, que trobà dintre la cuina. En allò veié la mà de Déu, i de tot cor s'aver-gonyí de la seva mala acció, i d'aquella hora en avant sempre donà aculliment a tots els pobres que trucaven a la porta del seu hostal.

Alguns veïns, quan ell a l'obrir la porta ls ho contà, sen rigueren, i li asseguraren que'l pobre de la carabaceta havia passat la nit del dia abans, i que ni ell havia anat pel món, ni demanat caritat, i que havia dormit ben bé fins a la matinada, com així també ho assegurava la seva dòna, l'hostalera.

Emperò ell no 'u va creure del tot i, tenint-ho per un avís del cel, fou d'aquella hora en avant el més caritatiu i més piedós hostaler d'aquelles terres.

La Rondalla del Dijous

No més val 10 centims cada setmana

A vosaltres, nois i noies, va endreçada la present publicació. Hi trobareu tota mena de rondalles, amb boniques il·lustracions: les de la nostra terra, que tots haureu sentit contar; les dels altres països que, lluny de nosaltres, ne tenen un tresor pels llurs petits.

I estem quasi segurs que aquestes rondalles també agradaran als vostres pares i als vostres germans ja grans, perquè, en les hores de repòs de la lluita per la vida, els faran recordar dolçament el temps de la llur infantesa.

El número 2 de la Rondalla serà:

L'ABET, per ANDERSEN

Il·lustració de HANS TEGNER

Compreu el

Dietari Català per a l'any 1909

a plana per dia, ben relligat, que no més val 2 ptes.